

ליל שבת קודש פרשת מטות מסעי ה'תשס"ו

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ס"ב המדבר מאלה מסעי בני ישראל, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, (מוהרא"ש נ"י חזר על נקודה אחת שבתורה זו של רביז"ל), כתיב (במדבר ל"ג) "אלה מסעי בני ישראל", איתא במדרש, שמסעי בני ישראל, דהיינו הנסיעות שבני ישראל נוסעים ממקום למקום, הם מכפרין על אלה אלהיך ישראל, היינו על פגם עבודה זרה, כי אפילו כשאין עובדים עבודה זרה, יש פגם עבודה זרה, כי קילקול אמונה היא גם כן בחינת עבודה זרה, וכמו שמוכא בשם הבעל שם טוב על הפסוק (דברים י"א) וסרתם ועבדם אלהים אחרים, שתיכף כשסרים מהשם יתברך הוא בחינת עבודה זרה, ועל ידי נסיעות של ישראל נתכפר וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה הנסיעות שבני אדם נוסעים ממקום למקום, אינם דברים פשוטים כלל, רק הרבה סודות גנוזות בתוכם, וכמו שרואים בחוש איך שנשמות ישראל נוסעים תמיד ממקום למקום, זה למסחר, וזה לביקור, וזה לטויל, ומאיפוא בא שפתאום בן אדם מקבל התעוררות לנסוע לאיזה מקום? אין זה אלא בשביל תיקון נשמתו, שצריך לנסוע למקום שהוא להשלים נשמתו באיזה ענין, ודייקא במקום שהוא יש דבר שהוא צריך לתקן, או באכילת איזה מאכל, או בהתפללו איזה תפילה, או בקיימו איזה מצוה, כי הקדוש ברוך הוא מוליך עם כל אחד ואחד כפי שורש נשמתו, שיגיע אל המקום שהוא צריך לתקן ולהשלים את נשמתו, ולכן אומר רביז"ל (שיחות הר"ן פ"ה) כשנודמן לפני אדם איזה נסיעה, לא יתעקש דווקא לא לנסוע, כי אולי צריך לתקן שם איזה דבר להשלים נפשו, ואם לא יסע ברצונו, יצטרך לבוא שם בשלשלאות של ברזל, וכמו שמוכא אצל יעקב אבינו (שבת פ"ט:), ראוי היה יעקב לרדת למצרים בשלשלאות של ברזל, אילמלא קדמו רגזו של יוסף וכו', כי בכל מקום שיהודי הולך הוא מתקן, העיקר שיהיה נשמר מדבר עבירה, כי בכל מקום הוא מברך ברכות, ומתפלל תפלות, ומקיים מצוות, ועל ידי זה הוא מתקן תיקונים בכל מקום בואו, ולפעמים האדם נוסע נסיעה רחוקה בשביל איזה מסחר, ולמעשה אינו מרוויח שם כלום, ואינו יודע שעיקר נסיעתו היתה בשביל תיקון נשמתו, וכמו שפירש הבעל שם טוב הקדוש זי"ע את הפסוק (תהלים ל"ז)

מה' מצעדי גבר כוננו ודרכו יחפץ, שכל המצעדים והפסיעות של אדם, מכוננים ומתוקנים מאת השם יתברך, איפוא ומתי צריך להגיע לכל מקום, אבל בעיני האדם בעצמו - "דרכו יחפץ", שנדמה לו שהוא חפץ בדרכו בשביל מסחר או דבר אחר, אבל באמת כל מצעדיו מכוננים מאת ה', וכמו כן פירש הבעל שם טוב הקדוש זי"ע את הפסוק (תהלים ק"ז) רעבים גם צמאים נפשם בהם תתעטף, לפעמים האדם מגיע לאיזה מקום, ופתאום מרגיש רעבון או צמאון גדול, והוא מוכרח לאכול ולשתות, ואינו יודע הסיבה למה פתאום הגיע לו רעבון כזאת, ובאמת הסיבה היא מחמת ש"נפשם בהם תתעטף", שבאותו מאכל או משתה מעוטף ניצוצות השייכים לשורש נפשו, והוא צריך להשלים את נפשו בהם, ולכן סיבב עמו הקדוש ברוך הוא את הרעבון והצמאון באותו עת ובאותו מקום, נמצא שבכל הדרכים והנסיעות של אדם, גנוזים תיקונים גדולים בשביל תיקון נפשו, ואשרי הזוכה למסור עצמו אל השם יתברך באמונה פשוטה וברורה, ולתקן בכל מקום את אשר צריך לתקן.

וזהו מה שאומר רביז"ל בשם המדרש, שכל הנסיעות של בני ישראל, הנקראים "אלה מסעי בני ישראל" הם תיקון לפגם "אלה אלהיך ישראל" שהוא חטא העגל, כי מה היה חטא העגל? פגם האמונה, שרצו לעשות את העגל אמצעי, בינם לבין השם יתברך, ואמרו: "אשר ילכו לפנינו" (שמות ל"ב), בחינת אמצעי, ובטעויות כזה, רבים נכשלים, ועושים את הסיבות אמצעי, בינם לבין השם יתברך (ליקושי מוהר"ן חלק א' סי' ס"ב), היינו שמאמינים בהשם יתברך, אבל מאמינים גם כן באמצעי, ואומרים שצריך לסבות, היינו שמאמינים למשל בהסבה של פרנסה, שהוא המשא ומתן, אבל אומרים הסבה של משא ומתן עיקר, כאלו חס ושלום, בלא הסבה של משא ומתן, אין יכולת ביד השם יתברך לתן להם פרנסה, ובהסיבה של הרפואה, שהוא סמים, עושים מהם עיקר, כאילו, חס ושלום, בלי הסמים, אין יכולת ביד השם יתברך לרפא, ואין הדבר כן, כי הקדוש ברוך הוא סיבת כל הסבות ועילת כל העילות, ואין צריך לשום סבה, ועסקינו באלו הסבות, צריך להאמין בהשם יתברך לבד, ולא לעשות מהסבות עיקר, ולכן כשאדם נוסע בנסיעות דרכים, ומוסר עצמו לגמרי אל השם יתברך, ומתפלל שיזכה לתקן את כל מה שצריך לתקן במקומות אלו, על ידי זה הוא מתקן כל פגמי האמונה שפגם על ידי שעשה מן הסבות עיקר, כי על ידי שמוסר את עצמו לגמרי אל השם יתברך, ומבין שהוא לבדו יתברך סיבות כל הסיבות, וכל חפצו ורצונו שהשם יתברך יסבוב עמו סיבות לטובה, שיזכה להגיע אל כל המקומות שצריך לתקן ולהשלים את נפשו, על ידי זה הוא חוזר אל הארת האמונה בשלימות, ולכן אשרי הזוכה למסור את עצמו לגמרי אל השם יתברך, ומתכוון בכל דרכיו ובכל נסיעותיו למלאות רצונו יתברך, ולתקן את

אשר עיוות, כי על ידי זה יזכה להגיע אל שלימות תיקון נפשו, ולהאיר ימיו באר החיים, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה פרשת השבוע מדבר מ"אלה מסעי בני ישראל", ואצל מסעי בני ישראל כתיב (במדבר ט"ו) על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו, וכן כתיב בפרשת השבוע (במדבר ל"ג) ויכתוב משה את מוצאייהם למסעיהם "על פי ה'" ואלה מסעיהם למוצאייהם, ויש להבין מהו ענין "על פי ה'" המוזכר במיוחד אצל נסיעות בני ישראל, וכן מהו שינוי הלשון, מקודם "מוצאייהם למסעיהם", ואחר כך "מסעיהם למוצאייהם"? והנה על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי כל הדרכים והנסיעות של בני ישראל הם "על פי ה'" דייקא, כי בכלם צריכים להגיע אל תיקונים ידועים שרק היודע תעלומות לבד יודע, והוא יתברך מכונן מצעדי גבר בכל נסיעה ונסיעה, שיגיע אל מקום שצריך להגיע, וזהו, ויכתוב משה את מוצאייהם למסעיהם על פי ה', שמשה רבינו כתב בתורה את התיקונים הגדולים שעשו נשמות ישראל בכל מסעיהם, ומה שמצאו ופעלו בדרכי נסיעתם, שהכל היה על פי ה', להגיע אל תיקונם הנצחי, והמקומות נקראו על שם התיקונים הגדולים שנעשו בהם, שזהו "מוצאייהם למסעיהם על פי ה'", מקודם "מוצאייהם", היינו התיקונים שמצאו ופעלו בכל מקום, ואחר כך "למסעיהם", שזה גרם כל נסיעתם, אבל רוב בני אדם נסעו בתמימות, מחמת שראו הענין מכין הדרך לפנייהם, ולא ידעו את פנימיות התיקונים שהוצרכו לתקן, וכדברי הבעל שם טוב זי"ע בביאור "ודרכו יחפץ", שאדם חפץ בדרכו לעצמו, אבל באמת הכל מחמת תיקון נפשו, שזהו "ואלה מסעיהם למוצאייהם", מקודם "ואלה מסעיהם", שנסעו נסיעות כחפצם וכרצונם, והכל מחמת "אלה" אלהיך ישראל, שעשו מן הסבות עיקר, ולא ידעו שגנוז בכל פרט "פי ה'" אבל בודאי היה הכל בשביל תיקון נפשם, שזהו "למוצאייהם", למצוא ולהוציא את כל הנצוצי קדושה שהיו בכל מקום, ולתקן תיקונים גדולים לתיקון נפשם, והשם יתברך יזכינו להגיע אל שלימות האמונה, ונזכה למסור עצמינו לגמרי אל השם יתברך, עדי נזכה לעלות ולהכלל בו יתברך לגמרי, מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת מטות מסעי ה'תשס"ו

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מבעל תפילה, מעשה י"ב דף ש"ג, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, וכן היה נרשם בה הדרך מעולם לעולם, כי ביד של המלך, רשום כל הדרכים של האדם במשך ימי חייו, שהוא ענין חכמת היד המבואר בזהר הקדוש פרשת יתרו, שיכולים לדעת לפי שרטוטי הידים, את כל מה שעבר על האדם, ומה יהיה עמו כל ימי חייו, ומובא במפרשי הזהר, כשאדם חזק באמונה בהשם יתברך, ומתפלל אליו יתברך על כל פרט ופרט, יכול לשנות שרטוטי ידיו לטובה, ויהיה לו שמחה ונחת כל ימי חייו.

כי יש דרך ונתיב, שעל ידו יכולין לעלות מארץ לשמים, (כי אי אפשר לעלות לשמים, מחמת שאין יודעין הדרך, ושם היה נרשם הדרך לעלות לשמים), והיה נרשם שם כל הדרכים שיש מעולם לעולם, כי אליהו עלה לשמים בדרך פלוני, והיה כתוב שם אותו הדרך, ומשה רבנו עלה לשמים בדרך אחר, והיה כתוב שם אותו הדרך גם כן, וכן חנוך עלה לשמים בדרך אחר, והיה כתוב שם גם אותו הדרך, וכן מעולם לעולם הכל היה נרשם בשרטוטי היד הנ"ל, כי בוודאי יש דרך לאדם הנתון בזה העולם, לעלות ולהגיע אל המעלות הכי גבוהות והכי רמות, ולעלות מן הארץ לשמים ממש, רק הוא נסתר מרוב בני אדם, ואינם יודעים איפוא לחפש את הדרך, אבל כשאדם מוסר נפשו להגיע אל היד של המלך, שהוא יד ההשגחה העליונה, ולמצוא בו קורות ימי חייו, אזי יכול למצוא את הדרך לעלות מן הארץ לשמים, וכמו שעשו הצדיקים בכל הדורות, ורביז"ל מזכיר אליהו משה וחנוך, ויש לומר ששלשה צדיקים אלו מרמזים על השלשה עמודים שהעולם קיים עליהם, שהם תורה עבודה וגמילות חסדים (אבות א'), כי הדרך של אליהו הנביא הוא הדרך של גמילות חסדים, כי הוא ממונה על בשורות טובות, לבשר נחומים ובשורות טובות לנשמות ישראל, וכן אומר רביז"ל (ספר המדות אות בשורה ס"א) מי שהוא הגיל לומר בשורות טובות, הוא נתלבש מבחינת אליהו, עיין שם, והדרך של משה רבינו הוא דרך התורה, כי משה רבינו עלה מן הארץ לשמים והוריד לנו את התורה, וכמו שכתוב (תהלים ס"ה) עלית למרום שבית שבי לקחת מתנות באדם,

והדרך של חנוך היה הדרך של עבודה, כי אצל חנוך כתיב (בראשית ה') ויתהלך חנוך את האלקים ואיננו כי לקחת אותו אלקים, שכל הילוכו היה בתפילה ובהתבודדות ובייחודים אל האלקים, עד שעלה לשמים ונכלל לגמרי בו יתברך, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (מדרש תלפיות) חנוך תופר מנעלים היה, ועל כל תפירה היה מיוחד ייחודים ואומר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, ולכן מכל אחד מג' דרכים אלו, יכולים לעלות מן הארץ אל השמים, ויש צדיקים שמשלימים עצמם בכל הג' דרכים ביחד, ומוסרים נפשם כל ימי חייהם על תורה עבודה וגמילות חסדים, וכמו שמספרים על הרה"ק רבי חיים מצאנז זי"ע, שהיה חידוש גדול בכל הג' עמודים ביחד, כי היה מחלק ומפזר צדקה בלי שיעור וקץ, והיה דרכו לבקש מאנשים סכומים גדולים של כסף, ומיד מחלק הכל לעניים ואביונים, עד שאפילו בניו ובני ביתו ידעו שהיו צריכין לטמון ממנו בגד או נעליים חדשים שקנו לכבוד החג וכיוצא בזה, פן יקח אותם מהם ויחלק אותם לעניים, וכן בקיאותו וגאונותו בתורה היה להפליא, וכנראה בתוך ספריו הקדושים, וכן מסירת נפשו בתפילה היה בהתלהבות עצום בלי שיעור, ועל ידי שהצדיקים משלימים את עצמם בכל ג' דברים שהעולם קיים עליהם, יש להם כח לעלות מן הארץ לשמים, ולהגיע אל כל המעלות הכי רמות, והשם יתברך יזכינו לעסוק בתורה ובעבודה ובגמילות חסדים באמת, עדי נזכה לעלות ולהכלל בו יתברך לגמרי, מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת מטות מסעי ה'תשס"ו

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ד' המדבר מענין עוונותיו של אדם החקוקים על עצמותיו, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר (מוהרא"ש נ"י חזר על נקודה אחת שבתורה זו של רביז"ל), עוונותיו של אדם הם על עצמותיו, כמו שכתוב (יחזקאל ל"ב): "ותהי עונותם חקוקה על עצמותם", וכל עבירה יש לה צירוף אותיות, וכשעבר איזה עבירה, אזי נחקק צירוף רע על עצמותיו, ועל ידי זה מכנים

בחינת הדיבור של הלאו הזה שעבר בתוך הטומאה, למשל, אם עבר על דיבור של הלאו לא יהיה לך, אזי מחריב הצירוף הטוב של הדיבור, ובונה צירוף רע, ונחקק הצירוף הזה על עצמותיו, ונוקם בו, כמו שכתוב (ירמיהו ה'): "עונותיכם הטו אלה", ובתיב (תהלים ל"ד) "תמותת רשע רעה", ועל ידי וידוי דברים יוצא מעצמותיו האותיות החקוקים עליהם, ונעשה מהם הדיבור של הוידוי, כי הדיבור יוצא מעצמותיו, כמו שכתוב (שם ל"ה) "כל עצמתי תאמרנה", ומחריב הבנין והצירוף הרע, ובונה מהם מלכות דקדושה, וזהו (במדבר ל"א): "כל דבר אשר יבא באש תעבירו באש", 'דבר' זה בחינת מלכות, שנמשך בתוך הטומאה בתוך חמימות היצר, כמו (קדושין פ"א): 'נורא כי עמרם', 'תעבירו באש' תיקונו על ידי אש, היינו וידוי דברים וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה כשאדם עושה עוון וחטא חס ושלום, נדמה לו שפגם רק ברוחניות נפשו, אבל לא גרם לעצמו רע וחסרון בגשמיות גופו, וכאילו אין בזה ממשות כלל, אבל האמת אינו כן, רק כל חטא ועוון חס ושלום, חקוק על עצמותיו ממש, והם מייסרים אותו וגורמים לו צרות ויסורים גם בגשמיות רחמנא ליצלן, וכמו שכתוב (תהלים ל"ד) תמותת רשע רע, שהרע של הרשע ממית אותו ממש, וגורם לו כל מיני צרות ויסורים במשך ימי חייו רחמנא ליצלן, ולכן עיקר עבודת האדם להרבות מאד בדיבורי תפילה והתבודדות, ובוידוי דברים לפני השם יתברך, כי דיבורי התפילה והוידוי היוצאים מפיו בהתלהבות גדול, מחריבים הצירופים רעים של החטא שנכנסו בתוך עצמותיו, ומהפכים אותם לצירופים טובים, ומדביקים אותו בהשם יתברך, כי החמימות וההתלהבות של הדיבור הקדוש, פועל כנגד החמימות וההתלהבות של הדבר עבירה, ומתקן את הרע אשר גרם לנפשו, שזהו מה שכתוב (במדבר ל"א) כל דבר אשר יבא באש תעבירו באש, שכל חטא ועוון שנעשה על ידי אש וחמימות היצר, עכשיו תעבירו באש ובחמימות הדיבור של התפילה והוידוי, ועל ידי זה יתוקן כל חטאו.

אבל יש שני מיני דרכים של היצר הרע, דרך אחד שמחמם ומתלהב את האדם לדבר עבירה, ומבעיר בו אש של מדות רעות ותאוות רעות, וכנגד זה מועיל החמימות וההתלהבות בתפילה ובעבודת ה', להוציא ממנו כל הצירופים רעים שנכנסו לתוך עצמותיו, אבל יש דרך שני של היצר הרע שקשה מזו, והוא הדרך של קרירות ועצלות, שמקרר אדם מעבודת ה' ומלקיים את המצוות, ומסית אותו להתרשל מקיום המצוות, ואומר לו, מה כבר יהיה לך אם לא תניח תפילין יום אחד, או לא תתפלל מנחה יום אחד חס ושלום, ובזה תופס אותו ברשתו הטמאה

של קרירות, ומונע אותו מקיום המצוות, והנה היצר הרע הזה קשה מהראשון, כי בהתלהבות וחמימות היצר הרע, האדם יודע על כל פנים את אשר עיוות, וכוודאי צר לו מאד שבוער בו יצרו כל כך, ולכן יש לו תקווה טובה לצאת ממנו, אבל ביצר הרע של קרירות ואדישות, הלא זהו כל כוחו, שמקרר האדם לגמרי עד שאינו מבחין את אשר חסר לו, וזה הרבה גרוע מן הראשון, ולכן אין עצה כנגדו רק לדחוק ולהכריח את עצמו לקיים את המצוות פעם אחר פעם אפילו בדרך קרירות, עד אשר ישבור קרח לבו, ויחמם את עצמו לקיים רצון ה', וכמו שמסביר מוהרנ"ת ז"ל (ליקוטי הלכות בשר וחלב הלכה ה') על הפסוק (משלי ל"א) כל תירא לביתה משלג כי כל ביתה לבוש שנים, ואמרו על זה חכמינו הקדושים אל תקרי שנים אל שניים, נתן תתן פתוח תפתח שלח תשלח, ומסביר מוהרנ"ת ז"ל, כי הנה יש שני סוגי גיהינום, גיהינום של אש וגיהינום של שלג, גיהינום של אש בא על שנתחמם גופו באש היצר הרע, ועבר על מצוות התורה, ולכן ענשו הוא על ידי גיהינום של אש, ויכול לתקן את חטאו בחיים חיותו, על ידי התלהבות וחמימות הדיבור, ולהבעיר את לבו לעבודת השם יתברך, אבל גיהינום של שלג בא מדה כנגד מדה על מה שנתקרר ונצטנן מלקיים את מצוותיו יתברך, ולכן עיקר תיקונו הוא על ידי פתוח תפתח, נתן תתן שלח תשלח, ואמרו חכמינו הקדושים (בבא מציעא ל"א). אפילו מאה פעמים, כי בזה שאדם מכריח עצמו לקיים רצון ה' פעם אחר פעם, אפילו בשעה שהוא קר מאד בעבודתו יתברך, סוף כל סוף ישבור את הקרח והקרירות שלו, וינצל אותו מגיהינום של שלג, שזהו, לא תירא לביתה משלג, היינו מן הגיהינום של שלג, למה, כי כל ביתה לבוש שנים, אל תקרי שנים אלא שניים, נתן תתן, פתוח תפתח, שלח תשלח, היינו לקיים רצון הבורא פעם אחר פעם בכוח גדול, ועל ידי זה יצא מקרירותו, ויזכה לבוא לידי התלהבות גדול.

והנה גם טבילה במקוה מאד מסוגל לזה, להסיר הקרירות מעל האדם ולחמם אותו בהלהבות דקדושה, כי עיקר הקרירות שנופל על האדם הוא מחמת ריבוי הקליפות והרוחות רעות המסבבים אותו מכל צד, שנדבקו בו מחמת עוונותיו, אבל כשאדם מרגיל עצמו בטבילת מקוה, ומסיר מעליו הקליפות שנדבקו בו, חוזר ומקבל חמימות ותבערת הלב לעבוד את השם יתברך, וזוכה לחזור את הקדושה, ולכן אשרי הזוכה ליזהר בטבילת מקוה ולהלהיב את לבו בכל עת אל השם יתברך, כי על ידי זה ימחה כל הקליפות שנבראו על ידי עוונותיו, ויחזור ויתלהב לבו באש דקדושה אל השם יתברך, ועולמו יראה בחייו, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב במהרת כלי מדין (במדבר ל"א), כל דבר אשר יבוא באש תעבירו באש וטחר אך במי נדה יתחטא, וכל אשר לא יבוא באש תעבירו במים, ורביז"ל מבאר תחילת הפסוק, שסובב והולך על תבערת אש היצר הרע, שהתיקון הוא להלהיב הלב בדיבורי תפילה ווידוי להשם יתברך, שזהו כל דבר אשר יבוא באש, היינו בחמימות היצר, תעבירו באש, היינו בחמימות התפילה והוידוי, ולפי זה יכולים לבאר גם סוף הפסוק, וכל אשר לא יבוא באש תעבירו במים, היינו כנגד היצר הרע שאינו מניח האדם לבוא באש ההתלהבות אל השם יתברך, רק מקרר אותו מעבודתו, שזהו "וכל אשר לא יבוא באש", אזי התיקון הוא "תעבירו במים", היינו במי מקוה, להסיר מעליו כל הקליפות המסתירים ממנו אש דקדושה, והמקררים אותו מעבודתו, כי על ידי מימי המקוה, יקבל התעוררות חדש להתלהב לעבודתו יתברך כראוי, ולחדש ימיו שעברו בחושך, והשם יתברך יזכינו להמשיך על עצמינו טהרה עליונה, ולהלהיב לבינו אל השם יתברך כראוי, עדי נזכה לעלות ולהתדבק בו יתברך באמת, מעתה ועד עולם אמן ואמן.

